

Міжнародний «круглий стіл» з антропології права у Львові: восьмирічний підсумок

Наприкінці минулого року Львівська лабораторія прав людини і громадянина Науково-дослідного інституту державного будівництва та місцевого самоврядування Національної академії правових наук України (далі — ІДБМС) та Лабораторія досліджень теоретичних проблем прав людини юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка (далі — Лабораторія ЛНУ) організували черговий «круглий стіл» на тему: «Антропологія права: філософський та юридичний виміри (стан, проблеми, перспективи)».

Цей захід, як і попередній, мав статус міжнародного, адже участь у ньому взяли фахівці з 27 навчальних та наукових закладів 6 країн: Азербайджану (Баку), Білорусі (Мінськ), Канади (Квебек), Киргизії (Бішкек), Росії (Архангельськ, Єкатеринбург, Красноярськ, Москва, Новосибірськ, Ростов-на-Дону, Самара, Санкт-Петербург) й України (Дніпропетровськ, Донецьк, Запоріжжя, Київ, Луганськ, Львів, Одеса, Тернопіль, Харків, Хмельницький, Чернівці). Серед учасників були й слухачі трирічної міжнародної програми «Філософія прав людини», провадженої під егідою Інституту відкритого суспільства (Open Society Institute) в рамках ініціативи «ReSET». Як відомо, тенденція до розширення географії закладів та кількості учасників таких «круглих столів» поза межі нашої держави намітилася ще раніше¹.

До початку роботи цього «круглого столу» організаторам удалося опублікувати збірку матеріалів, у якій вміщено 48 статей його учасників (див. рис. 1). Загалом же за останні 8 років у збірках матеріалів таких «круглих столів» було оприлюднено близько 340 статей загальним обсягом понад 200 друк. арк.² (див. рис. 2).

¹ Гудима Д. А. Антропологія права як предмет щорічних всеукраїнських «круглих столів» у Львові / Д. А. Гудима // Право України. – 2009. – № 9. – С. 180–182.

² Антропологія права: філософський та юридичний виміри (стан, проблеми, перспективи) : матеріали Першого всеукр. «круглого столу» (м. Львів, 16–17 верес. 2005 року). – Львів : Край, 2006. – 320 с.; Антропологія права: філософський та юридичний виміри (стан, проблеми, перспективи) : статті учасників Другого всеукр. «круглого столу» (м. Львів, 1–2 груд. 2006 року). – Львів : Край, 2007. – 340 с.; Антропологія права: філософський та юридичний виміри (стан, проблеми, перспективи) : статті учасників Третього всеукр. «круглого столу» (м. Львів, 23–24 листоп. 2007 року). – Львів : СПОЛОМ, 2008. – 344 с.; Антропологія права: філософський

Рис. 1

Рис. 2

Аналіз змісту цих матеріалів дозволяє виявити певні тенденції у напрямках сучасних правоантропологічних пошуків. Так, якщо у 2005–2007 рр. у доповідях учасників наших «круглих столів» домінували здебільшого проблеми об'єкта, предмета та методології антропології права, у 2008–2009 рр. — конкретні проблеми праворозуміння, у 2010 р. — загальні проблеми філософії прав людини, а у 2011 р. — правові властивості людини й основні антропні властивості права, то у 2012 р. увага дослідників здебільшого була прикута до проблем методології антропології права.

Згаданий «круглий стіл» було проведено 7–8 грудня минулого року за такими чотирма тематичними напрямками: «Праворозуміння як визначальна детермінанта антропології права; методологія антропології права: підходи, методи та засоби досліджень»; «Антропологічні аспекти права у різних типах праворозуміння; правові властивості людини й антропні властивості права»; «Філософія та загальна теорія прав людини: історія та сучасність»; «Універсалізація права і соціокультурні універсалії; плюралізація права та культурно-історичний плюралізм».

Захід відкрили: декан юридичного факультету ЛНУ ім. І. Франка, доктор юридичних наук **А. М. Бойко**, декан філософського факульте-

та юридичний виміри (стан, проблеми, перспективи) : статті учасників Четвертого всеукр. «круглого столу» (м. Львів, 28–29 листоп. 2008 року). – Львів : Край, 2009. – 336 с.; Антропология права: философский та юридичний виміри (стан, проблеми, перспективи) : матеріали Міжнар. «круглого столу» (м. Львів, 4–5 груд. 2009 року). – Львів : Край, 2009. – 440 с.; Антропология права: философский та юридичний виміри (стан, проблеми, перспективи) : матеріали Міжнар. «круглого столу» (м. Львів, 3–5 груд. 2010 року). – Львів : Галицький друкар, 2010. – 696 с.; Антропология права: философский та юридичний виміри (стан, проблеми, перспективи) : статті учасників Міжнар. «круглого столу» (м. Львів, 9–10 груд. 2011 року). – Львів : Галицький друкар, 2011. – 572 с.; Антропология права: философский та юридичний виміри (стан, проблеми, перспективи) : статті учасників восьмого Міжнар. «круглого столу» (м. Львів, 7–8 груд. 2012 року). – Львів : Галицький друкар, 2013. – 596 с.

ту цього ж університету, доктор філософських наук **В. П. Мельник** та професор кафедри теорії та філософії права, доктор юридичних наук **П. М. Рабінович**. Вони відзначили актуальність і перспективність дослідження правоантропологічної проблематики як в юридичних, так і у філософських науках, а також наголосили на особливій ролі юридичного факультету ЛНУ ім. І. Франка, якому вже вісім років поспіль вдається організовувати широкий науковий форум для обміну вченими з різних куточків України та зарубіжжя здобутками у дослідженнях проблематики «людина та право».

Перший день роботи «круглого столу» було присвячено обговоренню таких проблем, як: *природно-позитивне право* (доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри теорії держави і права Юридичного інституту Сибірського федерального університету **В. М. Шафіров**), *розуміння права в архаїчних суспільствах* (кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії природничих факультетів Одеського національного університету ім. І. І. Мечнікова **С. П. Шевцов**), *правовий акт як відкритий/закритий твір* (кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії та історії держави і права Академії митної служби України **Д. О. Бочаров**), *безвідповідальність інтерпретатора в контексті традиційної теорії тлумачення правових норм* (кандидат юридичних наук, асистент кафедри основ права ЛНУ ім. І. Франка, науковий співробітник Львівської лабораторії прав людини і громадянина ІДБМС **В. В. Гончаров**), *добросовісність інтерпретатора як засада правотлумачної діяльності* (кандидат юридичних наук, асистент кафедри теорії держави і права Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» (далі — ЮАУ ім. Ярослава Мудрого) **С. В. Прийма**), *нормативні підстави судового рішення* (кандидат юридичних наук, завідувач кафедри методології та філософії права Самарської гуманітарної академії **С. М. Касаткін**), *людина як суб'єкт права в біблійній правовій реальності* (кандидат юридичних наук, асистент кафедри теорії держави і права ЮАУ ім. Ярослава Мудрого **Д. О. Вовк**), *зворотний бій правосуддя* (кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії та історії держави і права Самарської державної обласної академії **В. О. Токарєв**), *класичні підходи до ідентифікації держави* (кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії держави і права ЮАУ ім. Ярослава Мудрого **В. С. Смородинський**), *історичний аспект принципу пропорційності* (доктор юридичних наук, доцент кафедри теорії держави і права ЮАУ ім. Яро-

слава Мудрого **С. П. Погребняк**), *антропологічні аспекти державно-конфесійних відносин в Україні* (кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія» **О. Е. Никитченко**).

Наступного дня жваві дискусії учасників розгорталися навколо таких питань: *антропологічний вимір свободи совісті й віросповідання в сучасному світі* (кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії та історії держави і права Південного федерального університету **А. В. Серьогін**), *оцінка регулятивного впливу як механізм реалізації права громадян на участь у державному управлінні* (кандидат юридичних наук, науковий співробітник Інституту філософії та права Сибірського відділення РАН **А. Б. Дідікін**), *правовий характер нормативних актів як спростовна презумпція права* (кандидат юридичних наук, асистент кафедри теорії держави і права ЮАУ ім. Ярослава Мудрого **О. О. Уварова**), *український консерватизм та питання прав жінки у творчості В. Липинського* (старший викладач кафедри конституційного та адміністративного права Національного гірничого університету **Г. О. М'яких**), *значимість громадянства у міждержавній перспективі та його зв'язок із ціннісними вподобаннями* (кандидат філософських наук, викладач кафедри філософії культури Білоруського державного університету **А. Ю. Дудчик**), *тлумачення юридичного конфлікту у працях Н. Крісті* (викладач кафедри гуманітарних дисциплін Навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ **Д. Ю. Кобринський**), *кантівське вчення про космополітичний правопорядок у сучасному світі* (аспірантка кафедри філософії культури Білоруського державного університету **О. Л. Познякова**), *феміністичне тлумачення «політичного» у сучасній філософії* (кандидат філософських наук, викладач кафедри онтології і теорії пізнання Санкт-Петербурзького державного університету **К. І. Наумова**), *прагматика взаємодії соціокультурної реальності та правової практики у філософсько-правових поглядах Сьюзан Хаак* (аспірантка кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія» **Є. В. Атрашкевич**).

Участь у дискусіях також узяли: доктор юридичних наук, професор кафедри конституційного права ЛНУ ім. І. Франка **С. П. Рабінювич**, доктор юридичних наук, професор кафедри філософії ЮАУ ім. Ярослава Мудрого **С. І. Максимов**, кандидат юридичних наук, професор кафедри цивільного права і процесу Хмельницького уні-

верситету управління та права **М. О. Стефанчук**, доктор публічного права, декан факультету права Університету «Кавказ» **Ф. С. Мехдієв**, докторант Центрального європейського університету, старший викладач Департаменту «Міжнародне і бізнес-право» Американського університету в Центральній Азії **Б. Б. Єсенкулова**, старший викладач кафедри психології та гуманітарного знання Прикарпатського інституту імені Михайла Грушевського **Е. Ф. Єленевський**, кандидат юридичних наук, асистент кафедри філософії ЮАУ ім. Ярослава Мудрого **Н. І. Сатохіна**.

На завершення огляду цієї неординарної події у нашому науковому житті не буде, напевно, перебільшенням зробити висновок про те, що восьмирічна робота у Львові «круглого столу» з антропології права сприяла активізації вітчизняних досліджень у цій галузі з урахуванням сучасних здобутків філософської, соціокультурної, релігійної й інших антропологій та суміжних із ними галузей сучасного наукового знання. Також не буде надмірним зауважити, що юридичний факультет ЛНУ ім. І. Франка продовжує утримувати статус міжнародного центру дослідження проблем антропології права.

Матеріал підготував:

В. Гончаров, асистент кафедри
основ права України ЛНУ ім. І. Франка